

“SAMARQAND SUV LOYIHA” MCHJ

ISHCHI LOYIHA

“Samarqand tuman suv etkazib berish xizmati davlat muassasasi tasarrufidagi Lager, Xishrav va Uklyan kanallarini joriy tamirlash ishlari uchun loyiha-smeta hujjatlarini ishlab chiqish va gidrogiologiya hamda davlat ekspertiza xulosasini olish” obyekti bo‘yicha

Tushuntirish xati

Kitob-1

“SAMARQAND SUV LOYIHA”

MCHJ direktori:

U. Saidov

Loyiha bosh muxandisi:

B. Ro‘zimatov

Samarqand-2026 yil

Loyiha tarkibi.

- 1. Kitob 1. – Tushuntirish xati**
- 2. Kitob 2. – Ishchi chizmalar**
- 4. Kitob 3. – Smeta**
- 5. Kitob 4. – Qurulishni tashkil etish loyihasi**

Tushuntirish xatining mundarijasi:

1. Kirish.
2. Obyektning joylashgan oʻrni va hozirgi holati.
3. Tabiiy sharoitlar (qlim, muxandislik-geologiya va gidrogiologik, gidrologik va tuproq-meliorativ sharoitlar).
4. Texnik echimlar.
 - 4.1 Bosh reja boʻyicha asosiy yechimlar.
 - 4.2 Suv xoʻjaligi xisob kitoblari.
 - 4.3 Konstruksiyalar va ularning elementlari boʻyicha texnik yechimlar.
Qabul qilingan qarorlar va variantlarni asoslash.
5. Bajariladigan ish hajmi va narxi.
6. Qurilishni tashkil qilish va qurilish ishlarining asosiy sxemasi.
7. Ekspluatatsiyaning tashkil etilishi.
8. Atrof-muhit muhofazasi.
9. Iqtisodiy samaradorlik.

10. Hovalar:

- 10.1 Loyiha topshiriqnomasi
- 10.2 Loyiha qarorlarining kelishilganlik haqidagi hujjatlari

1. Kirish

Ishchi loyiha:

Loyihaning nomi: “Samarqand tuman suv etkazib berish xizmati davlat muassasasi tasarrufidagi Lager, Xishrav va Uklyan kanallarini joriy tamirlash ishlari uchun loyiha-smeta hujjatlarini ishlab chiqish va gidrologiya hamda davlat ekspertiza xulosasini olish” obyekt

Loyiha uchun asos: O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 8-fevraldagi PQ-49 sonli qarori va “Samarqand tuman Suv etkazib berish xizmati” DMning loyiha topshirig‘i asosida “SAMARQAND SUV LOYIHA” MCHJ tomonidan “Samarqand tuman suv etkazib berish xizmati davlat muassasasi tasarrufidagi Lager, Xishrav va Uklyan kanallarini joriy tamirlash ishlari uchun loyiha-smeta hujjatlarini ishlab chiqish va gidrologiya hamda davlat ekspertiza xulosasini olish” obyektining loyiha-smeta hujjatlari ishlab chiqildi.

Loyihaning maqsadi: Samarqand tumanidagi “Xishrav” kanalining 1.01 km qismini mexanizmda tozalash, “Uklon” kanalining-1200 metr, “Dekabr” kanallarining 25 metr, “Lager” kanalining 20,0 metr qismini va “Qizil yulduz” kanalining 1100 metr qismini betonlashtirish.

2. Obyektning joylashgan o‘rni va xozirgi xolati

Dastur doirasidagi bajarilishi rejalashtirilgan kanallarning uzunligi quydagicha bo‘lib “Xishrav” kanalining 1.0 km qismini mexanizmda tozalash, “Uklon” kanalining 1,2 km “Dekabr” kanallarining 25 metr qismini, “Lager” kanalining 20,0 metr qismini va “Qizil yulduz” kanalining 1,1 km ni tashkil etadi ushbu kanallarga bog‘langan maydon 1400 gektar qishloq xo‘jaligi ekin maydonlari va 379 ta axoli tomorqa maydonlari.

Ushbu kanallarda uzoq yillik ekspluatatsiya natijasida kanal o‘zanida loyqa va cho‘kindilar to‘planib kanalning filtratsiya darajasi oshib, foydali ish ko‘rsenti 0,55 % ga tushib qolgan. Bu o‘z navbatida kanalning quyi qismidagi ekin maydonlariga suv etkazib borishda bir qancha muammolarni tug‘dirmoqda.

Yuqorida ko‘rsatib o‘tilgan salbiy xolatlarning oldini olish kanaldagi filtratsiya va yo‘qotishlarning oldini olib kanalga bog‘langan 1400 gektar qishloq xo‘jaligi ekin maydonlarini va 379 ta axoli tomorqa xo‘jaliklarini vegetatsiya mavsumida uzliksiz suv bilan taminlash maqsadida kanallarni to‘liq rekonstruksiya qilish talab etiladi.

3. Tabiiy sharoitlar (iqlim, muxandislik-geologiya va gidrologik, gidrologik va tuproq-meliorativ sharoitlar)

Obyekt Samarqand viloyati Samarqand tumanining shimoliy sharqida Samarqand shaxridan 12 km masofada joylashgan.

Geomorfologik jihatdan Zarafshon daryosi pasttekisligida joylashgan. Hududning yuzasi ba’zi joylarida chuqurliklar mavjud, uchastkaning yon bag‘irlari nishabligi $i=0,003-0,005$ ga teng

Tadqiqot maydonida (Obyekt joylashgan hududda) “SAMARQAND SUV LOYIHA” MCHJ mutahassislari tomonidan dala qidiruv ishlari olib borildi.

Geologik jihatdan hudud to'rtlamchi davrning zamonaviy yotqiziqlaridan (Q₃) tashkil topgan bo'lib, o'rtacha qumloq qumtuproq aralashmasi 1.0-2.5 m, qum loy aralashmasi va 15 metrgacha shag'al tosh aralashmasidan iborat.

O'rganish davrida 4.5-5.0 m chuqurlikda yer osti sizot suvlari aniqlangan.

Yerosti suvlari satxi ko'tarilishi (maksimal pozitsiyasi) aprel-iyun, minimal pozitsiyasi esa dekabr-fevralda kuzatiladi.

Iqlimi yozda yaniy iyun, iyul oylarida +40-45° qishda dekabr fevral oylarida -16-22° ni tashkil qiladi.

Yog'ingarchilik -356 mm/yil

Bug'lanish -1427 mm/yil

O'rtacha yillik xavo xarorati +14,4°

Nispiy namlik – 55 %

Issiq kunlar-yiliga 179 kun

4. Texnik yechim

4.1 Bosh reja bo'yicha asosiy yechimlar

Dastur doirasida yuqorida aytib o'tilgan kanallarni rekonstruksiya qilish uchun Samarqand tuman "Suv etkazib berish xizmati" DM ning texnik shartlari va kanalning texnik ko'rsatgichlaridan kelib chiqqan xolda quyidagi ish turlarini bajarish bo'yicha loyiha-smeta hujjatlari ishlab chiqildi. Jumladan:

1. "Xishrav" kanalining PK0+00 dan PK10+10 gacha bo'lgan 1,01 km qismini mexanizmida tozalab kanal o'zanidan chiqqan loyqa va cho'kindilarni avtosamasval yordamida tashib chiqarish.

2. "Lager" kanalining PK0+00 dan PK0+20 gacha bo'lgan 20 metr qismini betonlashtirish. Suv o'tkazish qobilyatini 0,60 m³/sek ga yetkazish. Kanal o'zani (дно) kengligini 30,0 sm, yon qiyaliklarini m=1.25 shakilda chiqarish.

3. "Lager" kanalidagi 281 metrli quvurli o'tish joyining quvur ichida yig'ilib qolgan loyqa va chiqindilarni qo'l kuchida tozalab loyqa chiqindilarni avtosamasvalda tashib chiqarish.

4. "Uklon" kanalining PK0+00 dan PK12+00 gacha bo'lgan 1200 metr qismini betonlashtirish. Suv o'tkazish qobilyatini 0,40 m³/sek ga yetkazish. Kanal o'zani (дно) kengligini 30,0 sm, yon qiyaliklarini m=1.25 shakilda chiqarish.

5. "Dekabr" kanalining PK0+00 dan PK0+25 gacha bo'lgan 25 metr qismini betonlashtirish. Suv o'tkazish qobilyatini 0,15 m³/sek ga yetkazish. Kanal o'zani (дно) kengligini 30,0 sm, yon qiyaliklarini m=1.25 shakilda chiqarish.

6. "Qizil yulduz" kanalining PK0+00 dan PK3+00 gacha bo'lgan 300 metr qismini betonlashtirish. Suv o'tkazish qobilyatini 0,30 m³/sek ga yetkazish. Kanal o'zani (дно) kengligini 30,0 sm, yon qiyaliklarini m=1.25 shakilda chiqarish. Shuningdek ushbu kanalning ikkala tomoni xam axoli xonadonlariga yaqin joylashganligi sababli texnikalar ishlashi uchun joy yo'q shu sababli barcha ish turlari qo'l mexnatida bajariladi.

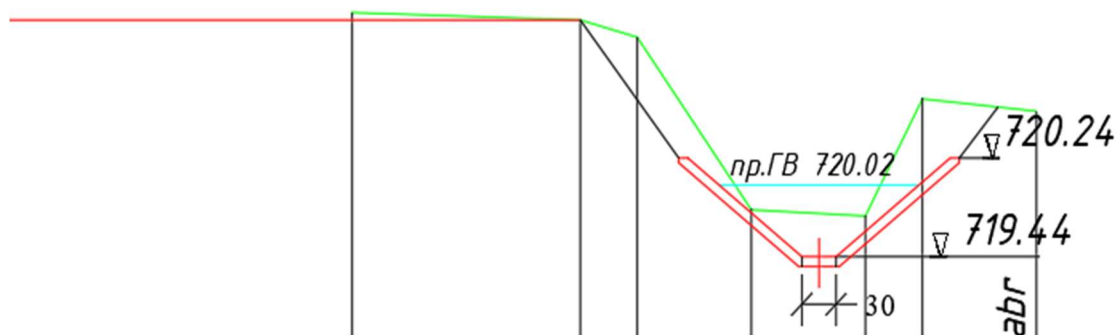
7. “Qizil yulduz otvodi” kanalining PK0+00 dan PK6+00 gacha bo‘lgan 600 metr qismini betonlashtirish. Suv o‘tkazish qobilyatini 0,15 m³/sek ga yetkazish. Kanal o‘zani (дно) kengligini 30,0 sm, yon qiyaliklarini m=1.25 shakilda chiqarish.

8.1 “Qizil yulduz otvodi-1” kanalining PK0+00 dan PK2+00 gacha bo‘lgan 200 metr qismini betonlashtirish. Suv o‘tkazish qobilyatini 0,15 m³/sek ga yetkazish. Kanal o‘zani (дно) kengligini 30,0 sm, yon qiyaliklarini m=1.25 shakilda chiqarish.

Obyekt qurilishi uchun bajarilishi lozim bo‘lgan ish turlari va ularning hajmi. Yuqoridagi obyektning texnik iqtisodiy ko‘rsatgichlari jadvalida to‘lig‘icha ko‘rsatib o‘tilgan.

Obyektni gidravlik hisoblash: hisob-kitoblar kompyuter dasturi (gidravlika kalkulator). yordamida amalga oshirildi.

“Uklon” ichki arig‘ining PK0+00 dagi namunaviy ko‘rinishi 1-rasmda ko‘rsatib o‘tilgan.

4.2 Suv ho‘jaligi hisob-kitoblari.

Foydalanuvchi tashkilot tomonidan taqdim qilingan suv sarfi to‘g‘risidagi ma’lumotlari va kanalning nishabliklarni inobatga olgan xolda loyihaning suv o‘tkazish xisobi ishlab chiqildi.

Loyihaning gidravlik xisobi quydagi jadvalda keltirib o‘tilgan. Tushuntirish xatiga loyihaning gidravlik xisob-kitobi to‘lig‘icha ilova qilinadi.

ГИДРАВЛИЧЕСКИЕ ЭЛЕМЕНТЫ												
Наименование канала	Участок		Длина	Расход		Ширина по дну	Уклон	Заложение откоса	Шероховатость	Наполнение	Скорость	Строительная высота
	от ПК	до ПК	L, м		Q, м3/с	b, м	i	m	n	h, м	V, м/с	Hстр, м
Уклон	0+00.00	7+10.00	710.0	min	0.16	0.3	0.0007	1.25	0.017	0.39	0.53	0.80
				норм	0.4					0.58	0.66	
				форс	0.48					0.63	0.69	
	7+10.00	12+00.00	490.0	min	0.16	0.3	0.00163	1.25	0.017	0.32	0.72	0.70
				норм	0.4					0.48	0.91	
				форс	0.48					0.53	0.95	

4.3 Konstruksiylar va ularning elementlari bo'yicha texnik yechimlar. Qabul qilingan qarorlar va variantlarni asoslash.

Obyektni loyihalashda Gidrotexnika inshootlari loyihalashtirishning asosiy nizomlari (QM2.06.01-97), va Sug'orish tizimlarini loyihalash normalari (ShNK2.06.03-12) va ShNK 1.03.06-13 va boshqa adabiyotlardan foydalanildi.

Loyihalash ishlari tarkibidagi obyektning suv o'tkazish qobiliyatini gidravlik hisoblash: A.B Ramanovning kompyuter dasturi gidravlika kalkulator yordamida amalga oshirildi.

5. Bajariladigan ish xajmi va narxi (Obektning texnik iqtisodiy ko'rsatkichlari)

Сводная ведомость объемов работ по каналу									
№ П/П	Наименование работ	ЕД ИЗМ	Декабрь	Кизил юкдуз (Ручной)	Лагер	Уклон-1	Кизил юкдуз-1	Кизил юкдуз отвод-1	Общи свод
1	Протяженность канала	м	25	300	20	1 200	600	200	2 345
Земляные работы									
1	Срезка растительный слой с экскаватор	м3	7	81	5	1 873	589	262	2 816
2	Выемка грунта с экскаватором	м3	11	182	10	1 597	585	65	2 449
3	РАЗРАБОТКА ГРУНТА С ПЕРЕМЕЩЕНИЕМ (Срезка раст)	м3	0	71	0	355	176	25	626
4	Ручной работа	м3	0,32	5,47	0,30	47,90	17,54	1,95	73,5
5	Перемещение грунта (кавальеров) бульдозером	м3	17	334	15	3 825	1 350	352	5 892
6	Погрузкой на транспорт грунт (II кат)	м3	17	334	15	3 825	1 350	352	5 892
7	Транспортирование грунта на расстояние до 10 км	м3	17	334	15	3 825	1 350	352	5 892
8	Погрузкой на транспорт из карер	м3	9	175	12	1 143	613	15	1 967
9	Транспортиров. Суглинка на 10 км.	м3	9	175	12	1 143	613	15	1 967
10	Качественный (посушка) из суглинка Угр.= 1,75т/м3	м3	9	175	12	1 143	613	15	1 967
11	Платировка откосов	м2	55	700	44	3 345	1 260	420	5 824
12	Платировка дни	м2	8	50	6	360	180	60	664
Бетонные работы									
1	Монолитная ж/б облицовка канала В15 W6 F150	м3	4,30	51,00	3,40	279,00	102,00	34,00	474
	дно	м3	0,60	2,40	0,48	28,80	14,40	4,80	51
	откос	м3	3,70	48,60	2,92	250,20	87,60	29,20	422
Прочие работы									
1	Политизированная пленка t=0,2мм * необходимо пленку уточнить	м2	63	750	50	3705	1440	480	6 488
2	Проложить и поперечные швы (через 4 м)	м2	24,3	220,0	4,5	1210,0	604,8	93,0	2 157
3	Температурные швы поперечные (через 12 м) (см. ШНК 2.06.03-12 п.4.49) * расстояние между швами уточнить	м3	0,01	0,05	0,01	1,00	0,10	0,05	1,22
"Хишрав" аламиди механизмида тозалаш (мех очистка)									
№ П/П	Наименование работ	ед изм	объем						
1	Протяженность канала	м	1010						
2	Выемка грунта с экскаватором 0,8 м3	м3	4255						
3	Погрузкой на транспорт грунт (II кат)	м3	4255						
4	Транспортирование грунта на расстояние до 4 км	м3/т	4 255/6 808						
5	Разравнивание отвалов (кавальеров) бульдозером	м3	4255						
"Лагер" аламидидаги Кузурин ўтин юйидаги маввуд кузур ичини тозалаш (Ручной)									
№ П/П	Наименование работ	ед изм	объем						
1	Протяженность трубчатный перезд	м	281						
2	Тозалаш қўл иши	м3	100						
3	Погрузкой на транспорт грунт (II кат)	м3	100						
4	Транспортирование грунта на расстояние до 4 км	м3/т	100 / 160						

ТАБЛИЦА ОБЪЕМОВ РАБОТ ТРУБЧАТЫЙ ПЕРЕЗД

Номер П/П	НАИМЕНОВАНИЕ РАБОТ	ИЗМ.	КОЛ-ВО 1 шт	КОЛ-ВО 5 шт	ПРИМЕЧАНИЕ
1. Земляные работы					
1	Выемка сечения экскаватор 0.8м ³	м ³	50	250	
2	Ручные работы / Выемка сечения	м ³	15	75	
3	Обратная заыпка	м ³	32	160	
4	Планировка дна и откосов	м ²	75	375	
2. Бетонный работа					
1	Монолит оголовка	м ³	1.6	8.0	
2	Арматура А-III d=12 мм	кг	135.8	679.0	
3. Демонтажный работа					
1	Демонтаж труба ж/б . D=30см. t=50мм L=5000см	шт	2	2	
2	Демонтаж труба ж/б . D=100см. t=100мм L=5000см	шт	2	2	
3	Разрушение асфальтового покрытия	м ²	30	30	
4. Монтажный работа					
1	Монтаж труба ж/б . D=60см. t=65мм L=2500см	шт	2	10	
2	Монтаж труба ж/б . D=100см. t=100мм L=2500см	шт	2	2	
3	Ремонт асфальтовой дороги	м ²	30	30	
5. Прочие работы					
1	Щебень втрамбованный в грунт t=20см.	м ³	3	15	
2	Гидроизоляция стен и труб, горячим битумом	м ²	56.4	282	

Отводный сооружение
Таблица объемов работ Затвор

№ п/п	Наименование работ	Ед. измер.	Кол-во 1 шт	ИТОГО 5 шт
1	Земляные работ			
	а - выемка (Ручной)	м3	4.6	23.0
	б - планировка (Ручной)	м2	15	75
2	Монолитный Бетон работ			
	Монолитный Бетон (Оголовка стенка)	м3	1.3	6.5
	Монолитный Бетон (Сулиж.мостик)	м3	0.2	1.0
	ИТОГО	м3	1.5	7.5
3	Металло-конструкции			
	Затвор ПС 100-150 (комплект)	шт/кг	1/59	5/295
	метал арматура d-12мм 25см шаг (Сулиж.мостик)	шт/кг	1/7	5/35
4	Прочи работ			
	ГПс втрамбовный t=10см	м3	0.3	1.5

Tuproq ishlari texnologiyasini ishlab chiqishda quyidagilar hisobga olingan:

- a) qazish va qirg'oq, chiqindixonalar, zahiralarning joylashuvi:
- b) vaqtinchalik to'siqlarni qurishda mavjud tuproqdan foydalanish:
- v) tuproqning hajmi, og'irligisiqilish koeffitsientlari mos kelishi:
- d) GWL pozitsiyasi
- f) rivojlanish qiyinligiga ko'ra tuproq guruhlari:

Tuproqlarning rivojlanish guruhlari quyidagi jadvalda keltirilgan

t/r	Tuproq turi	Tuproqning rivojlanish guruhlari va ularga qo'llaniladigan texnikalar		
		Ekskovator	Buldozer	Qo'lda
1	O'rtacha qumloq	II	II	II

Loyiha bo'yicha tuproq ishlarining hajmi:

- 1. Obyektning uzunligi **-3,63 km.**
- 2. Ekskovatorda yer qazish ishlari – **9770 m³** (Ekskovator);
- 3. Qo'l ishi qazish ishlari – **272 m³**
- 4. Qo'l ishi yon qiyaliklarni tekislash – **6938 m²**;

6. Qurilishni tashkil qilish va qurilish ishlarining asosiy sxemasi

Ushbu obyektlardagi qurilish ishlarini amalga oshirish uchun ishlab chiqarish texnologiyasi va chizmalari ishlab chiqilgan bo'lib, ish xajmlari shu chizma va texnologiyalar asosida amalga oshiriladi. Agar kerak bo'lsa, pudratchining buyurtmasi bilan qurilishni tashkil etish loyihasi va sxemalari ishlab chiqiladi, xamda ularning to'g'ridan-to'g'ri tavsifi tuziladi.

Qurilishni boshlash qurilish meyorlari va loyihadan chetga chiqmagan xolda buyuurtmachi va ekspluatatsiya tashkilotlari bilan kelishilgan holda ishchi grafigi ishlab chiqib shu grafik asosida qurilish ishlarini bajarish maqsadga muvofiq bo'ladi. ShNQ 3.01.01-22

Inshootlarning joylashuvi, rel'fi, iqlimi, muhandislik-geologik va gidrogeologik sharoitlari ushbu tushuntirish xatining 3-bo'limida yoritilgan.

Aholi punktlarining mavjudligi, asfalt yo'llar tarmog'ining mavjudligi moddiy-texnika resurslari va ishchilarni qurilish maydonchasiga yetkazishda foydalanish mumkim, kerak bo'lsa mahalliy aholini ham bu ishga jalb qilish imkonini beradi.

Shuningdek qurilish hududining axoli yashash xonadonlariga yaqin joylashgan qismida ta'mirlash ishlarni tashkil qilish foydalnuvchi tashkilot bilan kelishilgan xolda birgalikda amalga oshiriladi.

Obyektning kommunikatsiya tarmoqlari bilan kesishgan qismlarini choʻkindilardan tozalash jarayoni kommunikatsiya tarmogʻining ikkala tomonidan kamida 15 metr masofada qoʻl kuchi yordamida bajariladi. Ushbu jarayon ekspultatsiya va shu soxaga tegishli boshqa tashkilotlar mutaxassislari bilan birggalikda amalga oshiriladi.

Qurilish muddati SNiP1.04.03-85 “4.Suv qurilishi” 24-bandiga muvofiq tuproq ishlari xajmidan kelib chiqib belgilanadi. **Bunda**

Qurilish muddati tuproq va beton ishlarning hajmlaridan kelib chiqqan holda tayyorgarlik ishlari bilan birgalikda 4 oyga belgilanadi.

Qurilish ishlarini jadvali

TR	Is'h turlarining nomi	Qurilish oylari .															
		oktyabr	noyabr	dekabr	Yanvar	Fevral	mart	aprel	may	iyun	Iyul	avgust	sentyabr	oktyabr	noyabr	dekabr	Yanvar
1	Tayyorgarlik s'hlari												==				
2	Kanal qurilis'hi													=====			
	JAMI:												=====				

Qurilishning tashkiliy-texnik shartlari mashina va mexanizmlarning har-xil turlari va modifikatsiyalaridan foydalanishni talab qiladi.

Qurilish uskunalarini tanlash quyidagilarga asoslanadi:

a) kollektor va ulardagi inshootlarning oʻlchamlari, topografik va geologik sharoitlariga

b) tarkibi, ishhajmi va ularni bajarish muddatlari

v)texnik imkoniyatlar, mashina va mexanizmlarning iqtisodiy tomonlama maqsadga muvofiqligi, bosh pudratchi parki.

d) qurilish turi va uningimkoniyati.

Rekonstruksiya ishlarini bajarishda qurilish ishlab chiqarish boʻyicha amaldagi meʼyoriy koʻrsatmalar va koʻrsatmalarning qoidalari hisobga olinadi.

Loyihalashtirilgan kanallar va GTIlarni rekonstruksiya qilishda ekskavator va buldozerlar xamda boshqa texnikalar mehnatidan samarali foydalanish talab yetiladi.

Rekonstruksiya jarayonida obyektning komunikatsiya tarmoqlari bilan kesishgan joylaridagi quvurlar va koʻpriklar atrofidagi tuproq ishlarini ekskavator yordamida bajarishning imkoniyati yoʻqligi sababli qoʻl mexnatidan foydalanib bajariladi.

Bajariladigan ish xajmlari toʻligʻicha ushbu loyihaning 5-boʻlimida koʻrsatib oʻtilgan oʻtilgan.

Ishchilarni (vaqtinchalik binolar) uy-joy va madaniy-maishiy obyektlar bilan taʼminlash.

Qurilishni ishchi kadrlar bilan taʼminlash jalb qilingan tashkilotlardagi mavjud xodimlar (mexaniklar, betonchilar, montajchilar) hisobidan taʼminlanadi.

Quruvchilarni uy-joy bilan ta'minlash asosan qurilish maydonchasida vaqtinchalik treyler (VO-6 yoki VO-12). Uylarini tashkil etish bilan xal qilinadi. Vagon uylar ishchilar sonidan kelib chiqqan xolda xal qilinadi. Ishchilarni qurilish obyektlariga etkazish mavjud avtomobil yo'llari va xo'jalik ichki yo'llari orqali amalga oshiriladi.

Obyekt qurilishida qurilish materiallarini saqlashda asosan boshpudratchining ishlab chiqarish bazasidan foydalaniladi. Vaqtinchalik inshootlar, aloqa vositalarini joylashtirishda xuddagi mavjud binolar va inshootlarning joylashganligini xisobga olgan holda bevosita qurilish tashkilotining o'zitomonidan amalga oshiriladi.

Elektr va suv uchun qurilish ehtiyojlari

Qurilishni yuqori sifatli qilib bajarishda tuproqni namlab zichlash (qo'shimchanamlash), qurilish chuqurlarini to'ldirish va beton tayyorlash va boshqa texnik maqsadlardagi suvga bo'lgan ehtiyojni qondirish uchun qurilish xududidagi manbalardan va maxsus suv tashuvchi avto mesternalarda etkazib berish orqali amalga oshiriladi.

Ichimlik ehtiyojlari uchun suv ixtisoslashtirilgan suv tashuvchi texnikalarda suv ta'minotchi korxonalaridan yoki yaqin aholi punktlaridan olib kelinadi.

Elektr energiyasiga bo'lgan ehtiyoj mavjud PES-25 elektrstantsiyasi yoki shu tiptagi boshqa elektrstantsiyalar tomonidan ta'minlanadi.

Asosiy qurilish va transport mexanizmlariga bo'lgan ehtiyoj

Qurilishda mashina va mexanizmlardan foydalanish ish hajmidan kelib chiqqan xolda va eng katta yillik ish hajmining kalendar rejasi asosida belgilanadi va ishlab chiqarish va qurilish sharoitlari uchun direktiv me'yorlar bilan tuziladi. Qurilish ishlari olib boriladigan mavsumga bog'liq ravishda, loyihada ko'rsatib o'tilgan texnikalardan, yoki shu tiptagi boshqa texnikalarni ishga jalb qilish orqali amalga oshiriladi.

Irrigatsiya tarmoqlarini tamirlashda tavsiya etilgan texnikalar ro'yxati jadvalda keltirilgan.

Transport mexanizmlar nomi	Markasi	Miqdori
Ekskovator 0.80 m ³	LIBHER 900	2
Buldozer 96 kVt	DZ-27	1
Avto greyder	DZ-99-2	1
Avtosamasval 4.5 t	ZIL-MMZ	1
Avtosamasval g/p 8 t	MAZ-500A	1
Avtomobil bortovye g/p 4t	GAZ-53A	1
Avtomobil bortovye g/p 5 t	ZIL-130	1
Avtosisterna	Gaz 53 g-avv	1
Tarailer		1

Avtosisterna benzavoz	ISUZUNQR 71 PL	1
Avtokran g/p 6.3 t	KS-25-62	1

7. Eksploatatsiyaning tashkil etilishi

- Obyektda qurilish ishlari yakunlangandan so'ng dalolatnoma asosida eksploatatsiya tashkilot qabul qilib oladi.

- kanallarda ish faoliyati samarali bo'lishi uchun ularni eksploatatsiya qilishda ekinlarni sug'orishda belgilangan meyorlar va joylashgan gidromodul rayoniga qarab sug'orish yani suvdan foydalanish qoidalariga amal qilish zarur.

- Obyektda belgilangan chora-tadbirlar asosida joriy va boshqa tamirlash ishlarini qoidaga muvofiq o'tkazish.

- Obyektning ishlash jarayonini nazorat qilishda va unga texnik xizmat ko'rsatishda nazorat yo'llarining ta'mirlanganligi unda texnika xarakatlanadigan bo'lishiga etibor qaratish.

- Suv olish va tashlash inshootlarining texnik qurilmalarini kundalik operativ boshqarish.

- Transport va boshqa yordamchi qurilma va jihozlarni texnik soz holatdasaqlash.

- Obyektlarning ishlashi bilan bevosita bog'liq bo'lgan kuzatishlar va tadqiqotlar olib borish.

- Muxandis xodimlarning tarkibi, soni operatsion ish hajmi, obyektlarning sinfiga, murakkabligiga va mas'uliyatiga qarab belgilanadi.

- Muxandis xodimlarning malakasini doimiy oshirib borish.

Ta'mirlash ishlari

Obyektni ta'mirlash joriy va kapital ta'mirlashga bo'linadi.

Joriy ta'mirlashda – tuzilmalardagi kichik nuqsonlar va shikastlanishlarni bartaraf etish uchun bajariladi. Odatda ish jaryoni to'xtatilmasdan amalga oshiriladi. Alohida tuzilmalarni ta'mirlashda ularning ishidagi vaqtinchalik uzilishlar davrida yoki qisman ishlayotgan davrlarida amalga oshiriladi.

Kapital ta'mirlashda–eskirgan konstruksiyalar va qismlar butunlay yangisiga almashtiriladi, yoki jihozlarni zamonaviy yangi yanada tejamkor qismlarga almashtiriladi. Bazi xollarda boshqa joydan yangi Kanal quriladi.

Kapital ta'mirlashni amalga oshirish to'g'risidagi qaror komissiya tomonidan haqiqiy ehtiyojidan kelib chiqqan holda qabul qilinadi.

Komissiya, uning tarkibi va ish vaqti obyektlarni eksploatatsiya qilish boshqarmasi tomonidan belgilanadi, obyektlarni tekshiradi, nuqsonlar ro'yhatini va obyektni tekshirish dalolatnomasini tuzadi, toifalarini va tarkibini belgilaydi.

Hujjatlarda kamchiliklarni bartaraf etish muddatlari va inshootlarning texnik eksploatatsiyasini yaxshilash bo'yicha takliflar ko'rsatiladi.

Favqulodda ta'mirlashdan tashqari barcha turdagi ta'mirlash ishlari rejalashtirilgan tarzda amalga oshiriladi.

Reja grafigi, yuqori organ tomonidan tasdiqlanadi. Tasdiqlangan rejalar asosida ta'mirlash ishlarining jadvallari tuziladi. Katta joriy va kapital ta'mirlash, ayniqsa ularni rekonstruksiya qilish bilan bog'liq bo'lgan ishlar maxsusloyiha orqali qilinishi kerak.

Ta'mirlash ishlarini ishlab chiqarish loyihasi ish hajmi va usulini, davlat standartlariga javob beradigan tarzda ishlab chiqish kerak.

Irrigatsiya inshootlarini ta'mirlash tugatilgandan keyin qabul qilish, joriy me'yoriy hujjatlar asosida ekspluatatsiya bo'limi tomonidan amalga oshiriladi. Qabul qilingandan so'ng barcha ishlab chiqarish ta'mirlash ishlari bo'yicha aktlar tuziladi, ular asosida irrigatsiya inshootlar pasportlariga o'zgartirishlar kiritiladi.

Irrigatorlar hizmat vazifalarini bajarishda va Kanalga texnik xizmat ko'rsatishda motosikl, buldozer, traktor, traktor tirkamalari va vaziyatdan kelib chiqib boshqa tenikalar ishga jalb qilinadi. Suv sarfini nazorat qilishda gidrometrik asboblaridan foydalaniladi.

8. Atrof-muhit muhofazasi.

Irrigatsiya tadbirlarini o'z vaqtida o'tkazish yuqori va barqaror hosil olish uchun sharoit yaratishning eng muhim vositasidir .

Irrigatsiya inshootlarni qurishda atrof-muhitga salbiy ta'sir ko'rsatishining oldini olish uchun maxsus choralar ko'riladi. Inshootlarini qurishda, qurilish chiqindilarni tashlashda yerdan unumli foydalanish kerak.

"Atrof-muhitni muhofaza qilish" bo'limi quyidagi bo'limlarni o'z ichiga oladi:

1. suv resurslarini muhofaza qilish;
2. yer va tuproqlarni muhofaza qilish.

"Atrof-muhitni muhofaza qilish" ning boshqa bo'limlari loyihaga egalik huquqi yo'qligi sababli hisobga olinmaydi.

Suv resurslarini muhofaza qilish quyidagi tadbirlarni o'z ichiga oladi:

Suv resurslarining ifloslanishi, kamayishiga va ekinlarni sug'orishda suvni ortiqcha isrof qilmaslik ekin turiga qarab sug'orish rejimi asosida ekinlar sug'orilsa suv erroziyasining oldi olinadi. Kanallardagi sug'orishga ishlatiladigan suvni kollektorlarga tashlash tavsiya etilmaydi.

Yerlar va tuproqlarni muhofaza qilish uchun qurilish jarayonida xududlarni to'g'ri taqsimlash, ulardan oqilona foydalanish, tuproq eroziyasining, sho'rlanishning oldini olish va ularga qarshi kurashish chora-tadbirlarini ko'rib chiqish kerak.

9. Iqtisodiy samaradorlik.

Loyiha amalga oshirilishi natijasida "Xishrav" kanalini mexanizmda tozalash, "Uklon", "Dekabr", "Lager" va qizil yulduz kanallarini betonlashtirish natijasida ushbu kanallarga bog'langan 1400 gektar qishloq xo'jaligi ekin maydonlari va 379 ta axoli tomorqa maydonlarining suv ta'minotini yaxshilanadi.

ILOVALAR

